

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____. อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย พร้อมอรรถา ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source)

(๑) หนังสือ

ขุนสรรพกิจโกศล (โกวิท ปัทมะสุนทร). ลักษณะที่จุดกะแห่งปรมาตมธรรม. กรุงเทพมหานคร:

บริษัทคัล-เลอร์ส โพร จำกัด, ๒๕๓๗.

จิตตวิมล ภิบาล วิปัสสนาภาวนา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย ๒๕๕๔.

จํารูญ ธรรมดา. เนติปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๖.

จำลอง ดิษยวณิช. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิปัสสนากรรมฐาน เอกสารการฝึกอบรมวิปัสสนา-

กรรมฐาน รุ่นที่ ๒ ๒๕๓๙, และจิตวิเคราะห์แนวพุทธเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ๒๕๕๓.

สมเด็จพระพุทธโฆสเถระ. พระวิสุทธิมคคปกรณ์. แปลโดย อาจารย์สิริ เพ็ชรไชย. มปป.

ฉันทนา อุดสาหลักชัย. พุทธปัญญา คู่มือการสร้างปัญญา. พิมพ์ที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัท

ทีเค พรินต์ติ้งจำกัด, ๒๕๕๒.

_____. สติปัฏฐานภาวนา. หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา วิทยา

เขตบาศีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราช-

วิทยาลัย, ๒๕๕๖.

_____. สัมมนาวิปัสสนาภาวนา. หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนา-

ภาวนา วิทยาเขตบาศีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา-

จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

_____. **ศึกษาวิเคราะห์หลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือนในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท.** หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

_____. **คู่มือวิปัสสนาจารย์เบื้องต้น (หลักสูตรการสอนและสอบอารมณ์วิปัสสนากรรมฐาน ๑ เดือน).** หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สมบูรณ์ ตาสนธิ. **๑ เดือนคู่มือให้นิพพาน.** นนทบุรี: ینگ์ปิยอนด์ บุคส์, ๒๕๕๕.

ธนิต อยู่โพธิ์. **วิปัสสนาภิรม.** พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

บรรจบ บรรณรุจิ. **ปฏิจจนุปบาท.** กรุงเทพมหานคร: พรบุญการพิมพ์, ๒๕๓๘.

ฝ่ายวิชาการอธิธรรมโชติกะวิทยาลัย. **วิปัสสนากรรมฐาน.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสัทธัมมโชติกะจัดพิมพ์, ๒๕๒๘.

พระกัมมภูฏานาจารย์ะ พระปณิติตาวงศ์. **รู้แจ้งในชาตินี้ (In This very Life).** พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๑.

พระครูเกษมธรรมทัต (สุรศักดิ์ เขมรสี). **วิปัสสนาภูมิ.** พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุญศิริการพิมพ์, ๒๕๕๒.

พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ธรรมอาจารย์ (มหาประเสริฐ มนต์เสวี). **อานาปานสติภาวนา.** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๕.

พระเทพวิสุทธิกวี. **จิตวิทยาในพระอภิธรรม.** มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๒๕๕๓.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙ ราชบัณฑิต). **วิเคราะห์ศัพท์.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ เลียงเชียง, ๒๕๕๐.

_____. (ทองดี สุรเตโช ป.ธ. ๙ ราชบัณฑิต). **พจนานุกรม เพื่อการศึกษาพุทธศาสตร์, ฉบับคำจำกัด.** พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม, ๒๕๕๓.

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ญาณสิริ ป.ธ. ๙). **เพชรในดวงใจ.** พิมพ์ครั้งที่ ๘. มปท., ๒๕๕๔.

_____. **คู่มือการฟังพระอภิธรรม เล่ม ๒.** มูลนิธิสถานที่ที่ไม่ตั้งอยู่ในความประมาท. โรงพิมพ์ เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๔๒.

_____. **วิปัสสนากรรมฐาน.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้งจำกัด, ๒๕๕๔.

พระธัมมปาถมหาเถระ. **ปรมัตถ์มัญจุสา วิสุทธิมัคคมหาฎีกา ภาค ๑** แปลโดยอาจารย์ สิริ เพ็ชรไชย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส แอนด์กราฟฟิค จำกัด, ๒๕๔๕.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๐. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระธรรมมังคลาจารย์ วิ. (สิริมงคล). **ทางสายเอก**. เชียงใหม่: ดาราวรรณการพิมพ์, ๒๕๕๓.

พระปลัดวิสุทธิ คุตตชโย. **คู่มือการเรียนการสอนปริจเฉทที่ ๘, ๙**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสัทธัมมโชติกะ, ๒๕๔๐.

พระปณิติวาส พระกัมมัฏฐานาจารย์. **ความหมายของสติปัฏฐาน คำแนะนำผู้ปฏิบัติธรรมในการสอบอารมณ์**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โรงพิมพ์สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๗.

พระพุทธโฆสเถระ. **คัมภีร์วิสุทธิมรรค**. แปลโดย สมเด็จพระพุทธาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ). พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด, ๒๕๔๘.

พระพุทธทศเถระ. **อภิธัมมวาท**. แปลโดย พระคันธสาราภังค์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส อาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๕๑.

_____. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

_____. **พุทธธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

_____. **ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง**. กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก, ๒๕๕๓.

_____. **ปฏิเสธสมุปบาท เหตุผลแห่งวิภูษการ**. กรุงเทพมหานคร: ประยูรสาส์นไทยการพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____. **อริยสัจ ๔ ความจริงของชีวิตที่ทุกคนควรรู้และเข้าใจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เม็ดทราย, ๒๕๔๘.

_____. **ศึกษาวิธีเจริญสติด้วยภาษาง่าย ๆ**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. จังหวัดลำปาง: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๕๑.

พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ. ๙). **วิปัสสนาที่ปณี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๔๕.

พระภาวนาพิศาลเมธี วิ. (ประเสริฐ มนต์เสวี). **วิปัสสนาภาวนา ที่ไม่ถูกเขียนไว้ในพระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาส์นไทย การพิมพ์, ๒๕๕๗.

พระมหาชินวัฒน์ จกกวโร. **จิตโดยพิสดาร ๑๒๑**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ จารุขการพิมพ์, ๒๕๕๔.

พระมหาประเสริฐ มนต์เสวี. **คู่มือวิปัสสนาจารย์**. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม. มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระมหากัจจายนเถระ. **เนตติอฏฐกถา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัด.ทิพยวิสุทธิ, ๒๕๔๔.

พระมหาสมปอง มุทิโต. **คัมภีร์อภิธานวรรณนา**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประยูร-วงศ์ ปรีณัติ จำกัด, ๒๕๔๗.

พระราชสุทธินาถมงคล (หลวงพ่ोजรัส จิตธมฺโม). **กรรมฐานแก้ปัญหาชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: ดำเนินการผลิต ลิเบอร์ตีเพรส, ๒๕๓๙.

พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร จิตวณฺโณ). **บทอภิมรรณฐาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหามกุฏ-ราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

พระศรีวรญาณ (วิ). **เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระสังฆธรรมโชติกะวิทยาลัย. **สมถกรรมฐานทีปนี** ปริจเฉทที่ ๙. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสัทธัมมโชติกะ, ๒๕๓๙.

_____. **ปรมัตถโชติกะ** ปริจเฉทที่ ๓ และปริจเฉทที่ ๗. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพยวิสุทธิ, ๒๕๕๐.

พระโสภณมหาเถระ (มหาสีสยาตอ). **มหาสติปัฏฐานสูตร ทางสู่พระนิพพาน**. แปลโดยพระคันธ-สาราภวังค์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๕๕.

_____. **วิปัสสนาขุณี หลักการปฏิบัติวิปัสสนา**. แปลโดย จำรูญ ธรรมดา. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดประยูรสาสน์ ไทยการพิมพ์, ๒๕๕๓.

_____. **โพธิปักขิยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุญศิริ การพิมพ์, ๒๕๕๐. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.

_____. **ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ประยูรสาสน์ไทย การ-พิมพ์, ๒๕๕๑.

_____. **วิปัสสนานัย เล่ม ๑-๒**. จังหวัดนครปฐม. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ซีเอโอ เซ็นเตอร์ จำกัด, ๒๕๕๐.

พระสมบัตินนทโก. **กายนวิปัสสนาสติปัฏฐาน อริยาบถบรรพ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: รุ่งเรืองการพิมพ์, ๒๕๔๕.

พระสมภาร สมกาโร (ทวีรัตน์). **ธรรมะภาคปฏิบัติ** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมมิกจำกัด, ๒๕๔๗.

พระอัครมหาบัณฑิต ภัททันตโสภณมหาเถร. (มหาสัสยาตอ). **แนวทางเจริญวิปัสสนากรรมฐาน และการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่โรงพิมพ์สหธรรมมิก จำกัด, ๒๕๕๗.

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ. **เหตุให้เกิดทุกข์**. กรุงเทพมหานคร. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์ พาณิชย์, ๒๕๔๑.

พระอนุรุธะ และ พระญาณธชะ. **อภิธัมมัตถสังคหะและปรมัตถทีปนี**. แปลโดยพระคันธสาราภิ- วงศ์. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวัน กราฟฟิค เฟลท, ๒๕๔๖.

พระอาจารย์ ภัททันตะ อาสภมหาเถระ ธัมมาจริยะ อัครมหากรรมฐานาจารย์. **แว่นธรรมปฏิบัติ**. มปป.

พระอุตรคณาธิการ. (ชวินทร์ สระคำ). **พจนานุกรมบาลีไทย สำหรับนักศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ที่บริษัทธรรมสาร จำกัด, ๒๕๕๕.

มูลนิธิภูมิพลโลภิกษุ. **พจนานุกรมบาลีไทยฉบับภูมิพลโลภิกษุ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มูลนิธิ ภูมิพลโลภิกษุ, ๒๕๔๗

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พ.ศ.๒๕๕๔. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพ- มหานคร: บริษัทนามมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น จำกัด, ๒๕๕๖.

วรรณสิทธิ ไวยะเสวี. **อภิธัมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ ๙ กัมมฐานสังคหวิภาค**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๔.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

นางราตรี ศรีเวียน. “ศึกษากิเลสและวิธีปฏิบัติเพื่อขจัดกิเลสในพุทธศาสนาเถรวาท”. **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิปัสสนาภาวนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ- ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

นางสรภัส พันธุนนท์. “ศึกษานิ वर्ณเฉพาะกรณีถิ่นมิทธะในการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิปัสสนาภาวนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

นางสาวพัชรินทร์ พรชัยสำเร็จผล. “ศึกษาสังโยชน์ในการปฏิบัติวิปัสสนาตามหลักสติปัฏฐาน ๔ เฉพาะกรณี การปฏิบัติวิปัสสนา ๗ เดือน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิปัสสนาภาวนา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาประเสริฐ มนต์เสวี (พรหมจันทร์). “ศึกษาวิเคราะห์หลักการปฏิบัติอานาปานสติภาวนา เฉพาะกรณีคำสอนพุทธทาสภิกขุ”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิปัสสนาภาวนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาวิชรากร วชิรญาณเมธี (จันทะ). “ศึกษาเชิงวิเคราะห์เรื่องนิรวัน ในพระพุทธานุสาสนา”. **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาพุทธศาสนาและปรัชญา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาวิเชียร โชติธมโม (จันทะมัน). “ศึกษาสภาวะนิรวันในวัมมิกสูตร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาวิปัสสนาภาวนา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระมหาสมพงศ์ ภูทาทาโร (ปัตถามา). “ศึกษาวิเคราะห์นิรวัน ๕ อันเป็นธรรมมารมณของวิปัสสนาตามแนวสติปัฏฐาน ๔ เฉพาะกรณีการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๗ เดือน”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พิชญ์พิมล กานดารักษ์. “วิจิจฉาปัญหาและทางออกที่เกี่ยวข้องกับความหลุดพ้น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาพุทธศาสนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๕๐.